

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Kognityvinės lingvistikos įvadas	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė Kitas (-i): prof. dr. Inesa Šeškauskienė	Taikomosios kalbotyros institutas Baltijos kalbų ir kultūrų institutas (Baltistikos katedra)

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakaluro)	pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Paskaitos, seminarai, konsultacijos, savarankiškas darbas	Rudens semestras	Lietuvių ir anglų (skaitoma literatūra)

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Bendrosios kalbotyros įvadas Anglų kalbos mokėjimo lygis – B2 pagal BEKM	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	32	102

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Šiuo moduliui ugdomos šios bendrosios kompetencijos:

- Analitinis, kritiškas ir kūrybinis mąstymas;
- gebėjimas teorines žinias taikyti praktikoje.

Šiuo moduliui ugdomos šios dalykinės kompetencijos:

- Supratimas apie kognityvinę kalbos reiškinių prigimtį;
- supratimas apie kognityvinės lingvistikos atsiradimą, raidą, terminiją ir teorinius principus bei jų pagrindėjus, šios krypties teikiamus tyrimo privalumus, nebūdingus kai kurioms ankstesnėms lingvistikos kryptims;
- gebėjimas skaityti, suprasti, argumentuoti aptarti kognityvinės lingvistikos teorinę ir taikomąją literatūrą, savarankiškų darbų metu išmokyti taikyti teorines kognityvinės kalbotyros nuostatas kalbai analizuoti.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
1. Studentas suvoks kognityvinės lingvistikos teorinius principus ir jų genezę, gebės juos analizuoti ir kritiškai vertinti kitų kalbotyros krypčių ir metodų kontekste. 2. Studentas suvoks kognityvinę kalbos reiškinių prigimtį ir kognityvinius kalbos analizės principus. 3. Studentas gebės taikyti teorines kognityvinės lingvistikos nuostatas kalbos faktams analizuoti. 4. Studentas gebės argumentuoti reikšti savo nuomonę apie šiuolaikinius kalbos tyrimo metodus, problematiką, kritiškai ir kūrybiškai interpretuoti kalbos faktus.	Įtraukiamieji užsiėmimai: diskusijos, probleminis dėstymas, atvejų analizė, kolegialus vertinimas (peer review). Literatūros skaitymas, individualios užduotys.	1) atvirųjų klausimų testai semestro viduryje ir baigus kursą (70 proc. kaupiamojo balo); 2) studento dalyvavimas diskusijose (5 proc. kaupiamojo balo); 3) 2 namuose parengtos savarankiško darbo užduotys (25 proc. kaupiamojo balo).

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai d.	Konsultacijos	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys seminarui
1. Įvadinė paskaita: kurso, bendrųjų reikalavimų ir skaitysimos literatūros apžvalga. Kognityvinės lingvistikos krypties atsiradimas ir pagrindiniai principai. Kalba ir mąstymas	2						2		
2. Semiotiniai kalbos principai		1					1	8	2 (p. 1–22), 5 (p. 11–38)
3. Tradicinis ir kognityvinis požiūris į kategorizavimą. Prototipų teorija. Giminės panašumo principas	2	2					4	16	1 (p. 7–43) arba 4 (p. 21–58), I sav. d. užduotis
4. Prototipai kalbose. Reikšmė ir kontekstas, situacija, kultūra (kultūriniai modeliai). Enciklopedinės žinios. Interpretaciniai rėmai	2	1					3	8	1 (p. 45–58, 207–217)
5. Polisemija ir monosemija tradiciniu ir kognityviniu požiūriu. Polisemija ir spindulinės kategorijos	2	2					4	10	4 (p. 99–121), IV (p. 39–80)

6.	Semestro vidurio atsiskaitymas ir grįžtamojo ryšio teikimas		2				2	8	
7.	Tradicinis ir kognityvinis požiūris į metonimiją ir metaforą. Šaltinio ir paskirties sritys	2	2				4	16	3 arba 1 (p. 114–158) arba 4 (p. 122–141). II sav. d. užd.
8.	Sapiro-Whorfo hipotezė. Lingvistinis reliatyvumas kognityvistų požiūriu. Atvejų analizės apžvalga	2	2				4	8	6 (p. 917–921)
9.	Erdvės santykių raiška: figūra ir fonas, jų tipai. Erdvės santykių konceptualizavimas	2	2				4	10	1 (p. 163–168), V (p. 304–332)
10.	Pagrindiniai kognityvinės gramatikos principai	2	2				4	8	2 (p. 589–600); 4 (p. 173–221) arba VI (p. 4–14, 93–103) [arba II, p. 475–478, 484, 500–507, 533–544, 692–708]
11.	Kurso apibendrinimas. Konsultacija prieš egzaminą					1	1	10	Pasirengimas atsiskaityti
12.	Baigiamasis atsiskaitymas ir grįžtamojo ryšio teikimas		3				3		
Iš viso:		16	19			1	36	102	

Vertinimo strategija: kaupiamasis vertinimas	Svoris %	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
1. Atvirųjų klausimų testas semestro viduryje	30	8 savaitė	<p>Kiekvienas <u>testo klausimas</u> vertinamas atsižvelgiant į tai, ar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studentas aiškiai formuluoja problemą ir išsamiai, nuosekliai ir argumentuotai atskleidžia problemos esmę; 2) kalbinei problemai išspręsti remiasi semestro metu naudota literatūra; 3) geba pritaikyti teorines kognityvinės lingvistikos nuostatas kalbos faktams analizuoti. <p>Pirmoji savarankiško darbo užduotis (iš viso – 0–10 taškų) vertinama atsižvelgiant į</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) turinį (aiškiai suprasta tema, nuorodos į skaitytą medžiagą, pasiūlytas kūrybiškas problemos sprendimas; 0–5 taškai); 2) pateikiamo rašto darbo struktūrą viso teksto ir pastraipos lygmeniu: teksto nuoseklumą (visame rašto darbe – įvadas, dėstymas, išvados; pastraipoje – tezė ir pagrindimas), argumentų išdėstymo logiką; jungimo priemonės ir t.t. (0–4 taškai); 3) kalbos taisyklingumą ir formaliuosius reikalavimus (0–1 taškas). <p>Antroji savarankiško darbo užduotis vertinama atsižvelgiant į:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) turinį (aiškiai suprasta tema, nuorodos į skaitytą medžiagą, pasiūlytas kūrybiškas problemos sprendimas; 0–8 taškai); 2) pateikiamo rašto darbo struktūrą viso teksto ir pastraipos lygmeniu: teksto nuoseklumą (visame rašto darbe – įvadas, dėstymas, išvados; pastraipoje – tezė ir pagrindimas), argumentų išdėstymo logiką; jungimo priemonės ir t.t. (0–5 taškai); 3) kalbos taisyklingumą ir formaliuosius reikalavimus (0–2 taškai).
2. Atvirųjų klausimų testas semestro pabaigoje	40	kurso pabaigoje	
3. Dalyvavimas diskusijose	5		
4. Dvi savarankiškos rašto užduotys, parengtos namuose	10 ir 15	6 ir 11 savaitės	

Privalomoji literatūra					
Nr.	Autorius	Leidimo m.	Pavadinimas	Leidimo vieta: leidykla	Psl.
1.	Friedrich Ungerer, Hans-Jörg Schmid	2006	<i>An Introduction to Cognitive Linguistics</i>	Harlow, England etc.: Pearson Education Limited	
2.	René Dirven, Marjolijn Verspoor	1998	<i>Cognitive Exploration of Language and Linguistics</i>	Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company	1–22
3.	George Lakoff, Mark Johnson	1980	<i>Metaphors We Live By</i>	Chicago and London: The University of Chicago Press	
4.	John R. Taylor	1995 ar 2003	<i>Linguistic Categorization. Prototypes in Linguistic Theory</i>	Oxford: Oxford University Press	Psl. pagal 1995 m. leidimą
5.	René Dirvenas	2009	Kognityvinė lingvistika, in Artūras Judžentis (sud.), <i>Kalba ir žmonės</i>	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla	11–38
6.	Lera Boroditsky	2003	Linguistic relativity, in Lynn Nadel (ed.), <i>Encyclopedia of Cognitive Science</i>	London: Macmillan Reference	917–921
7.	Adele Goldberg	2003	Constructions: a new theoretical approach to language	<i>Trends in Cognitive Science 7</i> (5): 219–224 / Vyvyan Evans, Benjamin K. Bergen & Jörg Zinken (eds). <i>The Cognitive Linguistics Reader</i> . Pp. 589–600	London: Equinox
Papildomoji literatūra					
Nr.	Autorius	Leidimo m.	Pavadinimas	Leidimo vieta: leidykla	Psl.
I	Vyvyan Evans	2007	<i>A Glossary of Cognitive Linguistics</i>	Edinburgh: Edinburgh University Press	
II	Vyvyan Evans, Melanie Green	2006	Cognitive Linguistics. An Introduction	Edinburgh: Edinburgh University Press	
III	Zoltán Kövecses	2002	<i>Metaphor. A Practical Introduction</i>	Oxford: Oxford University Press	
IV	Rolandas Mikulskas	2009	Kognityvinė lingvistika ir leksikografijos problemos, in Artūras Judžentis (sud.), <i>Kalba ir žmonės</i>	Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla	39–80
V	Günter Radden, René Dirven	2007	Space and extensions of space, in <i>Cognitive English Grammar</i>	Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company	304–332

VI	Ronald W. Langacker	2008	<i>Cognitive Grammar: A basic introduction</i>	Oxford: Oxford University Press
----	---------------------	------	--	---------------------------------

Aprašą parengė	Parašas	Patvirtino Filologijos fakulteto studijų komitetas	Parašas	Data
Prof. dr. Inesa Šeškauskienė, doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė		Komiteto pirmininko vardas, pavardė		

Atnaujinta: 2026-04-13